

“ยิ้มได้ ประหยัดด้วย ผ้าอ้อมซักได้ MLV”

นางสายอรุณ ใต้ฟ้าพูล,นางมาลีจิตรี ชัยเนตร , นางสายอรุณ ใต้ฟ้าพูล
ศูนย์ดูแลต่อเนื่อง (COC) กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและองค์รวม
โรงพยาบาลแม่ลาว อำเภอมแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

ปัจจุบันศูนย์ดูแลต่อเนื่อง (COC) โรงพยาบาลแม่ลาว รับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ที่ต้องให้การดูแลต่อเนื่องระยะยาวจำนวนมากเฉลี่ย 200 กว่ารายต่อปี ซึ่งผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวจะนอนติดบ้าน ติดเตียง ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้หรือช่วยเหลือตัวเองได้น้อยมีปัญหาในการขับถ่ายอุจจาระปัสสาวะ ญาติต้องได้ซื้อผ้าอ้อมแบบใช้แล้วทิ้ง (แพมเพิส) ใส่ให้และต้องเปลี่ยนเมื่อมีปัสสาวะอุจจาระมาก เฉลี่ยการใช้ประมาณ 2-5 ชิ้นต่อวันญาติและครอบครัวต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อแพมเพิสเฉลี่ยวันละ 40-100 บาทหรือ 1,200 – 3,000 บาทต่อเดือนบางครอบครัวมีฐานะยากจนไม่มีเงินเพียงพอในการซื้อแพมเพิสมาใช้สำหรับผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ ทีมเยี่ยมบ้านต้องได้ช่วยกันซื้อให้บางครั้งก็ขอผู้ใจบุญบริจาคให้แต่ไม่เพียงพอและในระยะยาวไม่สามารถช่วยเหลือได้ต่อเนื่องผู้ป่วยบางคนต้องนอนแช่แพมเพิสที่เปียกชุ่มตลอดเนื่องจากญาติไม่มีเงินซื้อได้เพียงพอโดยเปลี่ยนกลางวัน 1 ชิ้น กลางคืน 1 ชิ้น ส่งผลให้ผู้ป่วยเกิดแผลกดทับและติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะตามมา ทางโรงพยาบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงระยะยาวในเรื่องการรักษาแผลกดทับและการติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ ญาติก็ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการทำแผลและเฝ้าผู้ป่วยที่โรงพยาบาล เกิดปัญหาขยะจาก แพมเพิสที่ปนเปื้อนปัสสาวะอุจจาระมีจำนวนมากและกลิ่นเหม็นการจัดการยากเป็นภาระของเจ้าหน้าที่เทศบาล ในการกำจัดขยะเหล่านี้ บางพื้นที่ไม่มีเทศบาลเก็บขยะต้องใช้วิธีเผาหรือฝังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากมาย พยาบาลเยี่ยมบ้านได้เห็นปัญหาดังกล่าวจึงได้นำเสนอความคิดให้จิตอาสาที่เย็บผ้าเป็นช่วยทำนวัตกรรมผ้าอ้อมผ้าแบบซักได้ขึ้น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว

วิธีการพัฒนานวัตกรรม

1. พ.ศ 2556 ใช้ผ้าที่งานซักฟอกจากนายมาทดลองเย็บเป็นผ้าอ้อมผ้าและเย็บฟองน้ำเป็นแผ่นสอดด้านในนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วย พบว่าผ้าที่ใช้หยาบเกิดการระคายเคืองขับน้ำปัสสาวะได้น้อย ล้นและเลอะเทอะออกมาด้านนอก
2. พ.ศ 2557 เปลี่ยนมาใช้ผ้าสำลีที่ใช้เย็บผ้าอ้อมสำหรับเด็กมาแทนและเย็บใส่ฟองน้ำแบบบางเต็มตัวนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยพบว่าการซึมซับยังได้ ไม่ดี ถ้าเปื้อนอุจจาระแล้วซักยาก
3. ม.ค พ.ศ 2558 ใช้ผ้าสำลีแบบหนาที่ใช้เย็บเสื้อกันหนาวมาเย็บแทน เย็บฟองน้ำหนาเป็นแผ่นสอด ข้างใน นำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยพบว่าการซึมซับยังได้ไม่ดีต้องเปลี่ยนผ้าอ้อมผ้าทุกครั้งหลังปัสสาวะ

4. ม.ย พ.ศ 2558 ใช้ผ้าสาธิตแบบหนาที่ใช้เย็บเสื้อกันหนาวเย็บใช้ฟองน้ำเย็บใส่ทั้งผืนแบบเต็มตัวและ ใช้ถุงน้ายาซักผ่านนุ่มเป็นแผ่นรองด้านใน ช่วยให้ซึมซับได้ดีกว่าฟองน้ำแบบสอดและทำเป็นเชือกผูกด้านข้าง 2 ข้าง พบปัญหาเชือกผูกหลุดง่ายเวลาผู้ป่วยบางคนเดินไปมาหรือลุกนั่ง

5. พ.ศ 2559 เปลี่ยนจากเชือกผูกด้านข้าง มาใช้ตีนตุ๊กแกแทน ใช้ผ้าสาธิตแบบหนา เย็บฟองน้ำใส่ทั้งตัวใช้แผ่นผ้ายางแบบเหนียวรองด้านในและเย็บหลายขนาดตามน้ำหนักตัวผู้ป่วย ไซส์ S, M, L, XL , 2XL, 3XL เป็นต้น นำไปทดลองใช้กับผู้ป่วย สวมใส่นุ่มสบาย สามารถซึมซับได้ดีพอควร ใส่ได้พอดีตัว แต่พบปัญหาผ้าสาธิตเวลาซักจะซักออกยากเวลาเป็อนอุจจาระและแห้งช้า

6. พ.ศ 2560 เปลี่ยนมาใช้ผ้า Cotton และผ้าสาธิตแทนผ้าสาธิต กระบวนการเย็บจากเดิม 3 ชั้นเป็น 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ผ้า cotton แบบหนา นำมาใช้แทนผ้าสาธิตแบบหนา

ชั้นที่ 2 ผ้ายางเป็นผืนแบบหนาและเหนียว นำมาใช้เป็นแผ่นรองกันซึมแทนถุงน้ายาปรับผ่านนุ่ม

ชั้นที่ 3 ผ้า cotton แบบธรรมดา

ชั้นที่ 4 โย สังกะสีแบบเป็นผืน นำมาใช้แทนแผ่นฟองน้ำ เย็บแผ่นโยสังกะสีติดกับผ้า cotton ธรรมดาเป็นตารางเพื่อไม่ให้แผ่นโยสังกะสีเลื่อนไหลหรือย้ายเวลาซักไปนานๆ

ชั้นที่ 5 ใช้ผ้าสาธิตที่มีลักษณะโปร่งเป็นรูเย็บปิดทับเป็นชั้นสุดท้าย ผ้าสาธิตช่วยให้ปัสสาวะซึมลงได้ดีและเร็ว เย็บชั้นส่วนทั้ง 5 ชั้น ประกอบกัน ติดตีนตุ๊กแกขนาดใหญ่ช่วยยึดผ้าอ้อมผ้าได้ดี เย็บตามขนาดตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงผู้ใหญ่ มีไซส์ S, M, L, XL, XXL, XXXL เป็นต้น เมื่อนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยพบว่า สวมใส่สบายนุ่ม ไม่ระคายเคืองเหมือนแพมเพิสตามท้องตลาดที่ผู้ป่วยบางคนแพ้และเป็นผื่นแดงคัน ผู้ป่วยบางคนราคาแพงออกหรือไม่ยอมใส่ ผ้าอ้อมแบบซักได้สวมเหมือนสวมกางเกง ไม่เลื่อนหลุด สามารถปรับความกระชับได้ตามขนาดเอวและสะโพกของผู้ป่วย เพิ่มประสิทธิภาพในการซึมซับได้มากขึ้น และสามารถซักทำความสะอาดง่าย แห้งเร็ว สะดวกใช้และที่สำคัญคือราคาประหยัด ผู้ป่วยและญาติเกิดความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด

7. พ.ศ 2560 - ปัจจุบัน นำนวัตกรรม ยืมได้ ประหยัดด้วย ผ้าอ้อมแบบซักได้ ไปสอนและเผยแพร่แก่กลุ่มจิตอาสาและกลุ่มผู้สนใจทั้งในอำเภอแม่ลาวและต่างอำเภอหลายแห่ง เย็บและนำไปใช้แก่ผู้ป่วยในครอบครัวของตนเองและผู้วยติดบ้านติดเตียงในชุมชนที่มีฐานะยากจน อีกทั้งยังช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชนที่เย็บจำหน่าย

การทดสอบประสิทธิภาพ

1.ทดสอบโดยให้พยาบาลเยี่ยมบ้านและพยาบาล IC ช่วยประเมินการทำนวัตกรรมผ้าอ้อมผ้าแบบซักได้ถึงคุณสมบัติ การป้องกันการติดเชื้อตามหลัก IC และประสิทธิภาพในการนำไปใช้กับผู้ป่วย

2.นำไปทดลองใช้จริงกับผู้ป่วยและเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างปี พ.ศ 2556-2561 พัฒนาโดยใช้กระบวนการ PDCA และ CQI ไปเรื่อยๆ เปรียบเทียบความสบายในการใช้ของผู้ป่วย การซึมซับ การซักทำความสะอาด และความพึงพอใจของญาติในการใช้

สรุปผล

การใช้นวัตกรรม “ยืมได้ ประหยัดด้วย ผ้าอ้อมแบบซักได้ MLV” กับผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง พบว่า

1. สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้ครอบครัวละ 1,200 บาท – 3,000 บาทต่อเดือน หรือ 14,400 – 36,000 บาทต่อปี
2. สามารถเปลี่ยนได้บ่อยตามความต้องการ ไม่ต้องนอนแช่ปัสสาวะ อุจจาระเป็นเวลานานๆ
3. การเกิดแผลกดทับในผู้ป่วยที่ใช้ผ้าอ้อมผ้าแบบซักได้ ร้อยละ 0
4. การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะแก่ผู้ป่วย ร้อยละ 0
5. ผู้ป่วยและครอบครัวที่ใช้มีความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมในระดับมากถึงมากที่สุด
6. เจ้าหน้าที่เก็บขยะเทศบาล เก็บขยะขอบคุณและชื่นชมครอบครัวของผู้ป่วยที่ช่วยลดการกำจัดขยะ คำนึงจากการเผาที่ต้องใช้เวลานาน ประหยัดเชื้อเพลิง และลดภาวะโลกร้อน

การนำไปใช้ประโยชน์

นวัตกรรม “ยืมได้ ประหยัดด้วย ผ้าอ้อมแบบซักได้ MLV” ใช้สำหรับผู้ป่วยที่นอนติดบ้านติดเตียง สามารถนำมาใช้ได้จริง มีการทดลองใช้กับผู้ป่วยจริงและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จนมีประสิทธิภาพสามารถซึมซับได้ดี สวมใส่กระชับสบายตัวเหมือนสวมกางเกงปกติ ซักได้แห้งเร็วสามารถนำกลับมาใช้ได้ต่อเนื่องนานกว่า 3 ปี ประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยและครอบครัวมาก หลังการดำเนินงานได้เผยแพร่นวัตกรรมแก่เครือข่ายบริการสุขภาพทั้งในจังหวัดเชียงรายและต่างจังหวัด ผู้ที่มาศึกษาดูงานเยี่ยมบ้าน งานจิตอาสาศูนย์มิตรภาพบำบัดในชุมชน อาเภอแม่ลาว ได้รับการยอมรับและเผยแพร่ไปยังที่ต่างๆ โดย จิตอาสาผู้ประดิษฐ์ได้นำนวัตกรรมไปสอนให้แก่จิตอาสาและผู้ที่มีสนใจกลุ่มต่างๆ เย็บเองและนำไปใช้กับผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงในครอบครัวตนเองและในชุมชนโดยไม่สงวนลิขสิทธิ์ถือว่าได้บุญกุศลร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

กาธร มาลาธรรม และสุทัศน์ อาสนะเสน.(บรรณาธิการ). (2556). **คู่มือการปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล.**

พูนทรัพย์ โสภารัตน์, (บรรณาธิการ). (2550). **คู่มือการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ เล่ม 2.** เชียงใหม่: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่